

*А. В. Микитась,
д. е. н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи
та страхування, Державний біотехнологічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7059-9205>*

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.5.12

МОДЕЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

A. Mykytas,
Doctor of Economic Sciences, Associate Professor,
Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance, State biotechnological university

MODELING THE DEVELOPMENT OF UKRAINE'S FINANCIAL SYSTEM IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION

В умовах посилення глобалізаційних процесів особливої актуальності набуває питання забезпечення стабільного розвитку фінансової системи України. Інтеграція країни у світовий фінансовий простір вимагає розробки ефективних моделей прогнозування та управління фінансовою системою з урахуванням глобальних викликів та можливостей.

У статті досліджено вплив глобалізаційних процесів на розвиток фінансової системи України. Проаналізовано сучасний стан фінансової системи, виділено ключові напрями її розвитку та обґрунтовано вплив глобалізації через різні канали, зокрема міжнародний рух капіталу, торгівлю фінансовими послугами, поширення фінансових інновацій та інтеграцію з міжнародними фінансовими інституціями. Розглянуто різні методи моделювання: економетричні моделі, моделі системної динаміки та імітаційні моделі та особливості їх застосування для аналізу та прогнозування розвитку національної фінансової системи.

На основі проведеного дослідження зроблено висновки про необхідність збалансованого підходу до розвитку фінансової системи України в умовах глобалізації, врахування як можливостей, так і ризиків. Підкреслено важливість статистичного аналізу та моделювання для прийняття обґрунтованих рішень для забезпечення сталого й ефективного функціонування фінансової системи. Обґрунтовано рекомендації щодо удосконалення фінансової політики України.

Моделювання розвитку фінансової системи України в умовах глобалізації є актуальним і необхідним напрямком дослідження з метою забезпечення її сталого та ефективного розвитку, а також інтеграції у світовий фінансовий простір й успішної реалізації євроінтеграційного курсу, оскільки фінансова система України трансформується, посилюється конкуренція на фінансових ринках, виникають нові види ризиків, існує необхідність прийняття обґрунтованих рішень про євроінтеграційний курс України.

Результати дослідження можуть бути використані для розробки стратегій розвитку фінансової системи України, управління ризиками та прийняття обґрунтованих рішень у сфері фінансової політики.

In the context of intensifying globalization processes, the issue of ensuring the stable development of Ukraine's financial system is of particular relevance. The country's integration into the global financial space requires the development of effective models for forecasting and managing the financial system, taking into account global challenges and opportunities.

The article studies the impact of globalization processes on the development of the financial system of Ukraine. The current state of the financial system is analyzed, the key directions of its development are highlighted, and the impact of globalization through various channels, including international capital flows, trade in financial services, the spread of financial innovations, and integration with international financial institutions, is substantiated. Various modeling methods are considered: econometric models, system dynamics models and simulation models and the peculiarities of their application for analyzing and forecasting the development of the national financial system.

On the basis of the study, conclusions are drawn about the need for a balanced approach to the development of Ukraine's financial system in the context of globalization, taking into account both opportunities and risks. The importance of statistical analysis and modeling for making informed decisions to ensure the sustainable and efficient functioning of the financial system is emphasized. Recommendations for improving the financial policy of Ukraine are substantiated.

Modeling the development of the financial system of Ukraine in the context of globalization is a relevant and necessary area of research to ensure its sustainable and efficient development, as well as integration into the global financial space and successful implementation of the European integration course, since the financial system of Ukraine is transforming, competition in financial markets is intensifying, new types of risks are emerging, and there is a need to make informed decisions about Ukraine's European integration course.

The results of the study can be used to develop strategies for the development of the financial system of Ukraine, risk management and informed decision-making in the field of financial policy.

Ключові слова: фінансова система, глобалізація, моделювання, економічне зростання, фінансові інновації, міжнародні фінансові інституції.

Key words: financial system, globalization, modeling, economic growth, financial innovations, international financial institutions.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних умовах розвитку світової економіки фінансова система України стикається з численними викликами, пов'язаними з процесами глобалізації та інтеграції у світовий фінансовий простір. Проблема забезпечення стабільного функціонування та розвитку національної фінансової системи набуває особливої актуальності з огляду на зростання взаємозалежності національних економік та фінансових ринків, що підвищує вразливість України до зовнішніх шоків та кризових явищ; необхідність адаптації фінансової системи до міжнародних стандартів та вимог, що висуваються глобальним фінансовим середовищем; потребу в ефективних інструментах прогнозування та управління фінансовою системою в умовах підвищеної волатильності світових ринків; складність забезпечення оптимального балансу між інтеграцією у світовий фінансовий простір та збереженням фінансової незалежності держави.

Зв'язок даної проблематики з важливими науковими та практичними завданнями проявляється через ряд аспектів:

1) Теоретичний аспект — розвиток методології моделювання складних фінансових систем в умовах глобалізації, удосконалення підходів до оцінки впливу зовнішніх факторів на національну фінансову систему.

2) Методологічний аспект — розробка та вдосконалення економіко-математичних моделей, що дозволяють прогнозувати розвиток фінансової системи та оцінювати ефективність регуляторних заходів.

3) Практичний аспект — формування рекомендацій для органів державного управління щодо стратегії розвитку фінансової системи України та механізмів її адаптації до глобальних викликів.

Особливої уваги потребує дослідження взаємозв'язку між рівнем інтеграції у світові фінансові ринки та стабільністю національної фінансової системи, ефективністю монетарної політики та ступенем фінансової глобалізації, а також розвитком внутрішнього фінансового ринку та його стійкістю до зовнішніх шоків.

Компоненти фінансової системи України

Рис. 1. Фінансова система України

Таблиця 1. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) в Україні за 2020–2024 роки

Рік	ПІІ в Україну (млн дол. США)	ПІІ з України (млн дол. США)	Сальдо (млн дол. США)
2020	-868	82	-950
2021	6687	-198	+6885
2022	1152	529	+623
2023	4247	42	+4205
2024	3116	-111	+3227

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Значний внесок у дослідження проблематики розвитку фінансової системи України зробили такі науковці, як Бондаренко О. О., Вахович І., Білошапка В., Івашина О., Івашина С., Корнєєв В., Ходжаян А., Ладиченко В. В., Кравченко О. Ю., Нестеренко І. В. Чміль Є. Л., Румик І. І., Пилипенко О. О., Слободянюк О., Орлов В., Стендер С. В., Гаврилюк В. М., Тадеєв Ю. П., Лукач А. М., Ходаківська О. В., Орлова-Курилова О. В., Кирилюк Є. М., Бучнів М. М. та інші. Але питання моделювання розвитку фінансової системи України в умовах глобалізації потребують подальшого дослідження та вдосконалення.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою дослідження є розробка та обґрунтування теоретико-методологічних засад моделювання розвитку фінансової системи України в умовах глобалізації та формування на цій основі практичних рекомендацій щодо підвищення її ефективності та стійкості.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Глобалізація, як багатогранний процес інтеграції країн світу, має значний вплив на розвиток національних фінансових систем, зокрема й України. Вона відкри-

ває нові можливості для залучення капіталу, розвитку інноваційних фінансових продуктів та технологій, але водночас створює нові виклики та ризики.

Фінансова система України є складним механізмом, що забезпечує рух грошових потоків між різними економічними суб'єктами. Вона складається з п'яти основних елементів (рис. 1):

1. Державні фінанси, які включають бюджетну систему (Державний бюджет України, місцеві бюджети та бюджетні установи) та державні цільові фонди (Пенсійний фонд, Фонд соціального страхування, які забезпечують соціальні виплати та підтримку різних категорій населення).

2. Фінанси суб'єктів господарювання (фінансові ресурси підприємств, корпорацій, малого і середнього бізнесу).

3. Фінанси домогосподарств (особисті фінанси громадян та сімейні бюджети).

4. Фінансовий ринок, який забезпечує перерозподіл фінансових ресурсів через банківську систему, фондовий ринок і страхові компанії.

5. Міжнародні фінанси України, які включають операції з міжнародними фінансовими організаціями та іноземними інвесторами. Сюди входять зовнішні кредити (наприклад, позики від МВФ, Світового банку), іноземні інвестиції та управління державним боргом.

Державні фінанси впливають на фінансовий ринок через емісію облігацій, оподаткування та бюджетні витрати. Підприємства залучають фінансування на фінансовому ринку (через кредити, випуск акцій та облігацій). Домогосподарства беруть участь у фінансовій системі як споживачі фінансових послуг, платники податків і вкладники в банках та на фондовому ринку. Міжнародні фінанси формують макроекономічну стабільність і визначають валютну політику країни. Така структура дозволяє забезпечити ефективне функціонування фінансової системи, але водночас має певні недоліки, такі як високий рівень боргового навантаження, слабкий фінансовий контроль та недостатня розвиненість фондового ринку.

Таблиця 2. Основні напрями розвитку фінансової системи України

Напрямок розвитку	Опис
Посилення макрофінансової стабільності	Зниження рівня інфляції. Облікова ставка НБУ поступово знижується, що сприяє здешевленню кредитів.
Розвиток фінансового ринку	Обсяг торгів на фондовому ринку залишається низьким, але розвиваються корпоративні облігації та інші фінансові інструменти.
Підвищення ефективності регулювання та нагляду	Україна гармонізує законодавство з ЄС, посилюється контроль за банками, страховими компаніями та кредитними спілками.
Стимулювання інновацій	Активний розвиток фінтех-сектору (зростання кількості фінтех-компаній, розширення онлайн-платежів, мобільного банкінгу, криптовалют).

Глобалізація впливає на фінансову систему України через різні канали, а саме [3, с. 82—84; 7]:

1. Міжнародний рух капіталу. За даними Державної служби статистики України, обсяг прямих іноземних інвестицій в Україну в 2024 році становив 3116 млн дол. США, що свідчить про інтерес іноземних інвесторів до українського ринку (табл. 1).

За період 2020—2024 років динаміка прямих іноземних інвестицій в Україні демонструє значні коливання, що свідчить про нестабільність інвестиційного клімату. Особливо помітні різкі зміни в 2020 та 2021 роках, що були спричинені глобальними економічними та політичними подіями. У 2020 році зафіксовано від'ємний обсяг інвестицій, що свідчить про масовий відтік капіталу, основними причинами якого стали пандемія COVID-19, економічна нестабільність та зниження ділової активності. У 2021 році відбувся значний стрибок інвестицій після кризового 2020 року як результат відновлення економічної активності після пандемії, поліпшення бізнес-клімату та залучення нових інвесторів. У 2022 році військові дії в Україні суттєво вплинули на інвестиційний клімат. Незважаючи на це, Україна отримала певні інвестиції, що свідчить про довіру до перспектив її економіки; відтік капіталу також залишався високим. 2023 рік характеризувався відновленням інвестиційного потоку після значного скорочення у 2022 році за допомогою підтримки з боку міжнародних фінансових організацій та партнерів України. У 2024 році відбулося зниження обсягу інвестицій у порівнянні з 2023 роком через збереження ризиків, пов'язаних із війною та макроекономічною нестабільністю. Але слід відмітити, що сальдо залишається позитивним, а це свідчить про продовження припливу іноземного капіталу.

2. Торгівля фінансовими послугами — Україна поступово розширює свою присутність на міжнародному ринку фінансових послуг. Зростає обсяг експорту фінансових послуг, зокрема ІТ-послуг для фінансових компаній.

3. Поширення фінансових інновацій — в Україні спостерігається зростання використання цифрових фінансових технологій. За даними НБУ, кількість користувачів мобільного банкінгу та онлайн-платежів постійно збільшується.

4. Інтеграція з міжнародними фінансовими інституціями — Україна активно співпрацює з міжнародними

фінансовими організаціями, такими як МВФ та Світовий банк. Залучення фінансової допомоги та експертної підтримки сприяє реалізації реформ у фінансовому секторі.

Отже, фінансова система України перебуває на етапі трансформації, спрямованої на інтеграцію з європейським фінансовим простором та підвищення її стійкості та ефективності (табл. 2). Розглянемо ключові напрями її розвитку [5, с. 47—50; 6, с. 73—75]:

1. Посилення макрофінансової стабільності. Позитивним аспектом даного напрямку розвитку фінансової системи України є поступове зниження інфляції (з 11,2% у 2023 році до 10,7% у 2024 році), що свідчить про стабілізацію макроекономічних показників. Поступове зниження облікової ставки НБУ здешевлює кредити для бізнесу та населення, стимулюючи економічне зростання. Але рівень інфляції все ж залишається високим, що може впливати на купівельну спроможність громадян; також слід враховувати вразливість фінансової системи до зовнішніх шоків, зокрема через війну та глобальні економічні тенденції.

2. Розвиток фінансового ринку — у даному аспекті позитивною тенденцією є розвиток фінансових інструментів, що свідчить про зростання довіри інвесторів. Фінансовий ринок поступово диверсифікується, що створює можливості для залучення капіталу. Викликами залишається низький загальний обсяг торгів на фондовому ринку, що обмежує інвестиційний потенціал, а також недостатній рівень ліквідності ринку та невисока активність інституційних інвесторів.

3. Підвищення ефективності регулювання та нагляду — гармонізація законодавства з нормами ЄС покращує регуляторне середовище, підвищуючи рівень прозорості. Посилений контроль за банками, страховими компаніями та кредитними спілками сприяє зниженню фінансових ризиків. Викликами при цьому є те, що реалізація реформ потребує значних ресурсів та часу, а також присутній опір деяких учасників ринку до підвищення регуляторних стандартів.

4. Стимулювання інновацій — активний розвиток фінтех-сектору підвищує доступність фінансових послуг для населення. Зростання кількості фінтех-компаній сприяє розширенню спектра інноваційних фінансових продуктів. Викликами даного напрямку розвитку фінансової системи України є недостатня регуляція ринку

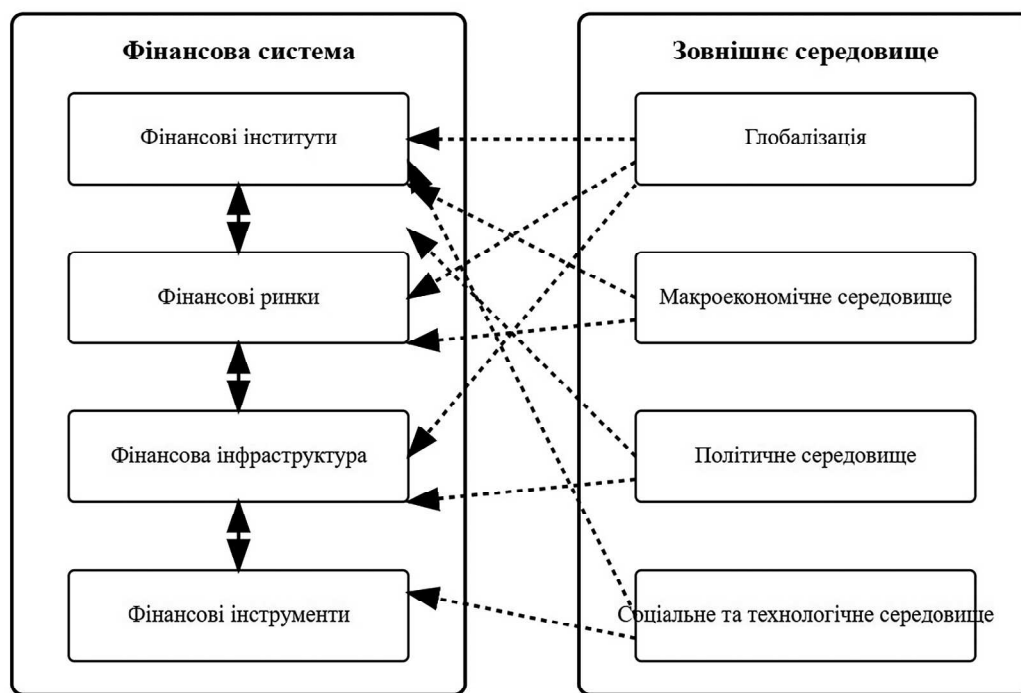

Рис. 2. Концептуальна модель взаємозв'язків між елементами фінансової системи та зовнішнім середовищем

криптовалют та ризики фінансового шахрайства, а також потреба в удосконаленні кібербезпеки та захисту персональних даних.

Моделювання розвитку фінансової системи України в умовах глобалізації є важливим аналітичним інструментом, який допомагає визначати оптимальні стратегії економічного зростання, оцінювати ризики та адаптуватися до змін у світовій економіці. Але водночас даний процес є складним завданням, яке потребує врахування багатьох факторів та взаємозв'язків. Для цього можуть використовуватися різні методи, зокрема [1, с. 14—16; 2, с. 56—62; 9, с. 12—14]:

1. Економетричні моделі, які дозволяють аналізувати вплив різних факторів на розвиток фінансової системи на основі статистичних даних. Наприклад, модель, яка відображає залежність між обсягом іноземних інвестицій та економічним зростанням.

2. Моделі системної динаміки, які дозволяють досліджувати складні взаємозв'язки між різними елементами фінансової системи та прогнозувати її розвиток у довгостроковій перспективі. Наприклад, модель, яка відображає вплив розвитку фінтех-сектору на стабільність банківської системи.

3. Імітаційні моделі — дозволяють створювати віртуальні моделі фінансової системи та досліджувати її поведінку в різних сценаріях. Наприклад, модель впливу зміни валютного курсу на фінансову стабільність.

Результати моделювання можуть використовуватися для розробки стратегій розвитку фінансової системи, управління ризиками та прийняття обґрунтованих рішень у сфері фінансової політики.

Для розвитку фінансової системи України в умовах глобалізації пропонується концептуальна модель взаємозв'язків між елементами фінансової системи та зовнішнім середовищем (рис. 2).

Дана модель відображає внутрішні зв'язки фінансової системи між усіма елементами фінансової системи, а також зовнішні впливи: глобалізація — впливає на всі елементи моделі; макроекономічне середовище — основний вплив на фінансові інститути та ринки; політичне середовище — вплив на інститути та інфраструктуру; соціальне та технологічне середовище — вплив на інститути та інструменти.

Отже, концептуальна модель відображає складну систему взаємозв'язків, що впливають на розвиток фінансової системи України в умовах глобалізації. Основними елементами фінансової системи виступають: фінансові інститути (банки, кредитні спілки, страхові компанії, інвестиційні фонди, пенсійні фонди, інші фінансові посередники); фінансові ринки (грошовий ринок, валютний ринок, фондовий ринок, ринок деривативів); фінансова інфраструктура (платіжні системи, розрахункові системи, депозитарна система, система регулювання та нагляду); фінансові інструменти (гроші, цінні папери (акції, облігації), кредити, депозити, страхові поліси, деривативи).

Основними складовими зовнішнього середовища є: глобалізація (міжнародний рух капіталу, торгівля фінансовими послугами, поширення фінансових інновацій, інтеграція з міжнародними фінансовими інституціями); макроекономічне середовище (ВВП, інфляція, процентні ставки, валютний курс, рівень безробіття, державний борг); політичне середовище (політична стабільність, якість державного управління, законодавче регулювання, міжнародні відносини); соціальне середовище (демографічна ситуація, рівень освіти, фінансова грамотність населення, споживчі настрої); технологічне середовище (розвиток інформаційних технологій, фінтех-інновації, кібербезпека).

Взаємозв'язки між елементами фінансової системи та зовнішнім середовищем: глобалізація впливає на всі елементи фінансової системи, сприяючи розвитку фінансових ринків, залученню іноземних інвестицій, поширенню новітніх фінансових технологій та посиленню конкуренції; макроекономічне середовище визначає умови функціонування фінансової системи, впливаючи на процентні ставки, валютний курс, рівень інфляції та економічне зростання; політичне середовище створює правове поле для діяльності фінансових інститутів, визначаючи правила регулювання та нагляду за фінансовими ринками; соціальне середовище впливає на попит на фінансові послуги, визначаючи рівень фінансової грамотності населення та споживчі настрої; технологічне середовище сприяє розвитку фінтех-інновацій, створюючи нові можливості для надання фінансових послуг та підвищення ефективності фінансової системи.

Рекомендації щодо удосконалення фінансової політики України, із врахуванням концептуальної моделі взаємозв'язків між елементами фінансової системи та зовнішнім середовищем [4, с. 94—98; 8]:

1. Посилення незалежності Національного банку України (елементи моделі "Фінансові інститути" та "Макроекономічне середовище") дозволить йому ефективніше впливати на макроекономічні показники, такі як інфляція та валютний курс, що в свою чергу забезпечить стабільність фінансових інститутів та ринків.

2. Удосконалення системи управління державним боргом (елемент моделі "Макроекономічне середовище") зменшить макроекономічні ризики та сприятиме стабільності фінансової системи в цілому.

3. Зміцнення банківського сектору (елемент моделі "Фінансові інститути") підвищить його стійкість до зовнішніх шоків та сприятиме розвитку кредитування реального сектору економіки.

4. Створення комфортних умов для залучення інвестицій (елементи моделі "Фінансові ринки" та "Глобалізація") сприятиме залученню іноземних інвестицій, що позитивно вплине на розвиток фінансових ринків та інтеграцію України у світовий фінансовий простір.

5. Розширення спектру фінансових інструментів (елементи моделі "Фінансові інструменти" та "Фінансові ринки") сприятиме розвитку фінансових ринків та задоволенню потреб різних категорій інвесторів.

6. Розвиток інфраструктури фінансового ринку (елемент моделі "Фінансова інфраструктура") забезпечить ефективне функціонування ринків та зменшить транзакційні витрати.

7. Гармонізація законодавства з міжнародними стандартами (елемент моделі "Політичне середовище") сприятиме інтеграції України у світовий фінансовий простір та підвищить довіру до української фінансової системи.

8. Посилення контролю за діяльністю фінансових установ (елементи моделі "Фінансові інститути" та "Фінансова інфраструктура") забезпечить стабільність фінансової системи та запобігатиме фінансовим зловживанням.

9. Боротьба з фінансовими злочинами (елементи моделі "Політичне середовище" та "Соціальне середовище") сприятиме зміцненню правопорядку та підвищенню довіри до фінансової системи.

10. Створення умов для розвитку фінтех-компаній (елементи моделі "Технологічне середовище" та "Фінансові інститути") сприятиме розвитку інноваційних фінансових продуктів та послуг.

11. Впровадження новітніх фінансових технологій (елементи моделі "Технологічне середовище" та "Фінансові інструменти") підвищить ефективність фінансової системи та забезпечить її конкурентоспроможність.

12. Підвищення фінансової грамотності населення (елемент моделі "Соціальне середовище") сприятиме більш ефективному використанню фінансових послуг та зменшить ризик фінансових зловживань.

13. Поглиблення співпраці з МВФ та Світовим банком (елемент моделі "Глобалізація") сприятиме залученню фінансової допомоги та експертної підтримки для розвитку фінансової системи.

14. Розширення співпраці з іншими країнами (елементи моделі "Глобалізація" та "Політичне середовище") сприятиме обміну досвідом та кращими практиками у сфері фінансового регулювання та нагляду.

15. Розвиток небанківського фінансового сектору (елемент моделі "Фінансові інститути") сприятиме диверсифікації фінансової системи та зменшить залежність від банківського сектору.

16. Підтримка малого та середнього бізнесу (елементи моделі "Макроекономічне середовище" та "Фінансові інструменти") сприятиме економічному зростанню та створенню нових робочих місць.

17. Забезпечення фінансової доступності (елементи моделі "Соціальне середовище") для всіх категорій населення сприятиме зменшенню соціальної нерівності та підвищенню рівня життя населення.

Реалізація цих рекомендацій, враховуючи взаємозв'язки між елементами фінансової системи та зовнішнім середовищем, сприятиме створенню ефективної та стійкої фінансової системи, яка буде забезпечувати сталий економічний розвиток та підвищення добробуту населення України.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Розвиток фінансової системи України в умовах глобалізації є складним та багатограним процесом, який потребує збалансованого підходу та врахування як можливостей, так і ризиків. Основними проблемами, що стоять перед фінансовою системою України, є недостатній рівень розвитку фінансових ринків, високий рівень концентрації банківського сектору, низька фінансова грамотність населення, високий рівень тіньової економіки та неефективне регулювання та нагляд за фінансовими установами.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямі можуть включати більш детальне дослідження впливу окремих глобалізаційних факторів на розвиток фінансової системи України; розробку моделей прогнозування розвитку фінансової системи з урахуванням різних сценаріїв розвитку глобальної економіки; аналіз ефективності різних інструментів фінансової політики та їх впливу на розвиток фінансової системи; дослідження проблем розвитку окремих сегментів фінансового ринку, таких як ринок цінних паперів, страховий ринок та

ринку кредитних спілок; вивчення міжнародного досвіду розвитку фінансових систем та можливості його застосування в Україні.

Література:

1. Бондаренко О. О. Перспективні напрями економіко-математичного моделювання фінансової волатильності. Стратегії та інновації: актуальні управлінські практики: матер. VI Міжнар. наук.-практ. конф.. Кривий Ріг: Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. 2021. С. 14—17.

2. Вахович І., Білошапка В., Івашина О., Івашина С., Корнєєв В., Ходжаян А. Моделювання системи антикризового управління у банківському секторі економіки України для забезпечення його фінансової стабільності. Financial and credit activity problems of theory and practice. 2023. № 5 (52). С. 52—66.

3. Ладиченко В. В., Кравченко О. Ю. Термінологічні аспекти правового забезпечення стабільності фінансової системи України. Часопис Київського університету права. 2023. № 3. С. 79—85.

4. Нестеренко І. В. Чміль Є. Л. Моделювання облікової політики в контексті забезпечення інноваційного розвитку підприємства. Цифрова економіка та економічна безпека. 2022. № 1. С. 92—99.

5. Румик І. І., Пилипенко О. О. Фінансове забезпечення підприємств: можливості використання когнітивного моделювання. Вчені записки Університету "КРОК". 2022. № 2 (66). С. 44—52.

6. Слободянюк О., Орлов В. Моделювання фінансової діяльності страхових компаній в умовах ризикового страхування. Modeling the development of the economic systems. 2021. № 1. С. 71—77.

7. Стендер С. В., Гаврилюк В. М. Вплив децентралізованих фінансових технологій на сучасну фінансову систему України: перспективи та виклики. Актуальні питання економічних наук. 2024. № 1.

8. Тадєєв Ю. П., Лукач А. М. Моделювання динаміки курсу криптовалют та їх вплив на фінансову систему України. Економічний вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". 2021. № 19.

9. Ходаківська О. В., Орлова-Курилова О. В., Кирилюк Є. М., Бучнів М. М. Моделювання системи управління інноваційним потенціалом та фінансової системи економіки: компенсаторні інструменти державного впливу в умовах глобалізації. Агросвіт. 2021. № 19. С. 10—15.

References:

1. Bondarenko, O.O. (2021), "Promising directions of economic and mathematical modeling of financial volatility", *Strategii ta innovatsii: aktual'ni upravlins'ki praktyky: mater. VI Mizhnar. nauk.-prakt. konf. [Strategies and innovations: current management practices: materials of the VI International scientific and practical conference]*, Donetsk'kyj natsional'nyj universytet ekonomiky i torhivli imeni Mykhajla Tugan-Baranovs'koho, Kryvyj Rih, Ukraine, pp. 14—17.

2. Vakhovych, I. Biloshapka, V. Ivashyna, O. Ivashyna, S. Kornieiev, V. and Khodzhaian, A. (2023), "Modeling of the

anti-crisis management system in the banking sector of the economy of Ukraine to ensure its financial stability", *Financial and credit activity problems of theory and practice*, vol. 5 (52), pp. 52—66.

3. Ladychenko, V.V. and Kravchenko, O.Yu. (2023), "Terminological aspects of legal support for the stability of the financial system of Ukraine", *Chasopys Kyivs'koho universytetu prava*, vol. 3, pp. 79—85.

4. Nesterenko, I.V. and Chmil', Ye.L. (2022), "Modeling of accounting policy in the context of ensuring innovative development of the enterprise", *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka*, vol. 1, pp. 92—99.

5. Rumyk, I.I. and Pylypenko, O.O. (2022), "Financial support of enterprises: possibilities of using cognitive modeling", *Vcheni zapysky Universytetu "KROK"*, vol. 2 (66), pp. 44—52.

6. Slobodianiuk, O. and Orlov, V. (2021), "Modeling of financial activities of insurance companies in the context of risk insurance", *Modeling the development of the economic systems*, vol. 1, pp. 71—77.

7. Stender, S.V. and Havryliuk, V.M. (2024), "The impact of decentralized financial technologies on the modern financial system of Ukraine: prospects and challenges", *Aktual'ni pytannia ekonomichnykh nauk*, vol. 1.

8. Tadeiev, Yu.P. and Lukach, A.M. (2021), "Modeling of the dynamics of the exchange rate of cryptocurrencies and their impact on the financial system of Ukraine", *Ekonomichnyj visnyk Natsional'noho tekhnichnoho universytetu Ukrainy "Kyivs'kyj politekhnichnyj instytut"*, vol. 19.

9. Khodakivska, O. Orlova-Kurilova, O. Kyrlyuk, Ye. and Buchniev, M. (2021), "Modeling of the innovation potential management system and the financial system of the economy: compensatory tools of state influence in the context of globalization", *Agrosvit*, vol. 19, pp. 10—15.

Стаття надійшла до редакції 19.02.2025 р.

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

**Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)
Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292**

e-mail: economy_2008@ukr.net

 viber: +38 050 3820663